

Składnia i interpunkcja w tekście

rodzaje wypowiedzi, szyk przestawny, przecinek zmieniający sens

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 14 pkt

Czas: 15 min

5 zadań · 14 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)

OTWARTE

Określ rodzaj wypowiedzenia. Zakreśl nazwę.

1. „Cisza nad stepem.” —
równoważnik zdania / zdanie wielokrotnie złożone / zdanie złożone podrzędnie
2. „Wieczorem Kmicic wrócił do obozu.” —
zdanie złożone współrzędnie / zdanie pojedyncze / zdanie wielokrotnie złożone
3. „Rzecki pisał pamiętnik, ponieważ chciał ocalić wspomnienia.” —
zdanie wielokrotnie złożone / zdanie złożone podrzędnie / zdanie pojedyncze
4. „Izabela się uśmiechnęła, lecz myślała o czymś innym.” —
równoważnik zdania / zdanie pojedyncze / zdanie złożone współrzędnie

Odpowiedź: 1. równoważnik zdania; 2. zdanie pojedyncze; 3. zdanie złożone podrzędnie; 4. zdanie złożone współrzędnie**Rozwiązanie:** Pojedyncze — jedno orzeczenie; równoważnik — bez osobowej formy czasownika; złożone — dwa lub więcej zdań składowych (współrzędnie lub podrzędnie); wielokrotnie złożone — co najmniej trzy.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Zadanie 2. (0–2)

OTWARTE

Zapisz zdanie „Ułaskawić nie można powiesić.” na dwa sposoby, zmieniając interpunkcję (przecinek w innym miejscu albo jego brak), i wyjaśnij, jak zmienia się sens.

Odpowiedź: np. 1) Ułaskawić, nie można powiesić. 2) Ułaskawić nie można, powiesić. Miejsce przecinka decyduje o losie skazanego — interpunkcja zmienia sens.**Rozwiązanie:** 1 pkt — dwa różne poprawne zapisy; 1 pkt — wyjaśnienie zmiany sensu.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — dwa zapisy
2. **1 pkt** — wyjaśnienie zmiany sensu

Przepisz zdanie i wstaw brakujące przecinki.

1. Nie wiem czy zdążę przed zmrokiem.
2. Usłyszawszy dzwon Rzecki wyszedł ze sklepu.

Odpowiedź: 1. Nie wiem, czy zdążę przed zmrokiem.; 2. Usłyszawszy dzwon, Rzecki wyszedł ze sklepu.

Rozwiązanie: Przecinek przed „że”, „bo”, „a”, „czy” w zdaniu złożonym, wokół zdania wtrąconego „który...”, po imięstwowym równoważniku zdania.

Punktacja:

1. **1 pkt** — zdanie 1
2. **1 pkt** — zdanie 2

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Myślnik może sygnalizować pauzę i zaskakującą puentę. — **P / F**
2. Wołacza nigdy nie oddzielamy przecinkiem. — **P / F**
3. Inwersja to szyk przestawny, który może podkreślać znaczenie wyrazów. — **P / F**
4. Krótkie zdania mogą przyspieszać tempo narracji. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. P; 4. P

Rozwiązanie: Składnia i interpunkcja w tekście.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Nazwij zjawisko składniowe w przykładzie i określ jego funkcję: „Dziwny to był człowiek.”

Odpowiedź: Zjawisko: inwersja (szyk przestawny). Funkcja: Przetawienie wyrazów wysuwa ocenę na początek i nadaje zdaniu ekspresję oraz podniosłość.

Rozwiązanie: 1 pkt — nazwa zjawiska; 1 pkt — funkcja w tekście.

Punktacja:

1. **1 pkt** — nazwa zjawiska
2. **1 pkt** — funkcja w tekście

Zasady przyznawania punktów

- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (14 pkt)

14–13 pkt: bardzo dobry · 12–11 pkt: dobry · 10–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.